

Gemeente Baarle-Nassau

Groenvisie Grenzeloos Groen

COLOFON

Groenbeleidsplan Baarle - Nassau

Gemeente Baarle - Nassau

Oisterwijk, 1 mei 2017

Opdrachtgever:
Gemeente Baarle - Nassau
Singel 1
5111 CC Baarle-Nassau

T 013 5075200
E info@baarle-nassau.nl
I www.baarle-nassau.nl

Opgesteld door:
BTL Advies B.V.
Vestiging Oisterwijk
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk

T 013 529 9555
E advies@btl.nl
I www.btladvies.nl

PROJECTNUMMER: 226315

STATUS: EINDCONCEPT

INHOUD

Samenvatting

1. Inleiding

2. Groenvisie

- Groene verbindingen
- Enclaves apart / samen
- Verbinding Flora & Fauna
- Aantrekkelijke buitenruimte
- Gebruik Groen

3. Groenstructuur

- 3.1 Groenstructuur Baarle-Nassau
- 3.2 Groenstructuur Ulicoten

4. Groenbeleid

- 4.1 Beeldgericht beheer
- 4.2 Vervanging en omvorming
- 4.3 Participatie bewoners en bedrijven
- 4.4 Biodiversiteit en duurzaamheid

5. Conclusies en aanbevelingen

Samenvatting

De groene kwaliteiten van Baarle-Nassau moeten gehandhaafd worden. In de gemeente is reeds uitgesproken dat bezuiniging op het groenbeheer en omvorming naar beheervriendelijke maar minder aantrekkelijke beplanting zoals gazons niet meer wenselijk is. Inrichtingsmaatregelen zijn nodig om de groene karakteristiek te behouden. De huidige kwaliteiten en verbetermogelijkheden zijn het uitgangspunt voor het planmatig versterken van de groenstructuur. Deze groenvisie brengt deze in beeld.

De grenzeloze groene kwaliteit van Baarle-Nassau ligt in de vanzelfsprekende binding van de dorpen met de bosgebieden, beekdalen en het agrarisch cultuurlandschap rondom Baarle-Nassau en Ulicoten. Tevens ligt deze in de spinnewebstructuur van (hoofd)wegen inclusief het Bels Lijntje die door enclaves heen verbindt. De huidige karakteristiek van deze verbindingen biedt kansen om deze met groenvoorzieningen nog duidelijker en Baarle-Nassau aantrekkelijker te maken.

Grenzeloos groen betekent dat groen geen barrières vormt. Ook niet voor flora en fauna. Bij de inrichting van het groen is (bio)diversiteit daarom een belangrijk uitgangspunt.

Bewoners en bezoekers waarderen de groene uitstraling. Doelstelling van deze groenvisie is dan ook:

Toekomstbestendig behouden en versterken van de groene karakteristiek van de gemeente Baarle-Nassau.

De groenvisie legt de huidige kwaliteiten vast en geeft richting aan verbetermogelijkheden en ambities. Tevens zijn handvatten opgenomen om deze te realiseren. De belangrijkste ambities zijn vastgelegd in de groenvisie:

- Groen verbindt dorp en buitengebied.
- Openbaar groen versterkt de karakteristieke enclavestructuur.
- Biodiversiteit in alle facetten van het groen stimuleren.
- Herkenbare en representatieve groenstructuur uitvalswegen en centrum.
- Onderhoudsvriendelijk groen met een verzorgd beeld dat gebruik door alle leeftijdscategorieën stimuleert.

Alle ambities vereisen inspanningen. Hierin hebben de bewoners een belangrijke rol. Daarnaast heeft de gemeente een belangrijke faciliterende rol en neemt zij in andere projecten het initiatief. De benodigde financiële middelen om de ambities te realiseren zijn afgezet tegen het beschikbare budget:

- Vanaf 2018 vindt het groenbeheer plaats op basis van kwaliteitsniveaus. Dit vereist een aangepaste werkwijze. Doelstelling is het beeld van het openbaar groen te verbeteren, zodat het groen er netter uit ziet. Hieraan zijn meerkosten verbonden. De omvang daarvan is afhankelijk van gewenste beeld. Het behouden van de huidige kwaliteit is scenario 1. In scenario 2 en 3 is het kwaliteitsniveau hoger.

Scenario	Kosten
1. Kwaliteitsniveau op basis van huidige werkwijze tussen B en C	€ 77.000,-
2. Kwaliteitsniveau B op basis van beeldgerichte werkwijze	€ 87.700,-
3. Kwaliteitsniveau A in centra, woon- en werkomgeving kwaliteitsniveau B	€ 91.500,-

- De kwaliteit van het openbaar groen neemt door uiteenlopende oorzaken geleidelijk af. Planmatige vervanging is noodzakelijk om op lange termijn de groene uitstraling te behouden. Momenteel is hiervoor op jaarbasis € 25.000,- beschikbaar. Zowel een theoretische benadering op basis van areaal en levensverwachting als een recent uitgevoerde inspectie tonen aan dat dit onvoldoende is om de gewenste kwaliteit te behouden. Hiervoor is op jaarbasis € 22.875,- extra nodig. Met een bedrag van € 47.875,- kunnen de komende vier jaar de noodzakelijke maatregelen worden uitgevoerd.
- Het versterken van de groen- en boomstructuur van de hoofdwegen is belangrijk om het groene karakter van Baarle-Nassau te benadrukken. Dit is gekoppeld aan de herinrichtingen die hier onder andere na de omlegging van de provinciale wegen plaats vinden. Met name het realiseren van geschikte groeiplaatsen voor bomen vereist een financiële inspanning. Omdat de groeiplaats vaak in verharding ligt en een duurzame groeiplaats gewenst is, zijn ondergrondse maatregelen nodig om dit mogelijk te maken. Voorgesteld wordt hier op projectbasis budget voor aan te vragen.

1. Inleiding

INLEIDING

Baarle-Nassau is een landelijke gemeente met de kenmerkende elementen van het Brabantse zandlandschap: beken, bossen en boerenland. De dorpen zijn hierin ingebed. De groene structuur van het Bels Lijntje en de unieke enclavestructuur geven Baarle-Nassau mede zijn eigenheid. De groenstructuur ondersteunt en benadrukt deze karakteristieken en draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving.

Een groene gemeente, dat is ook hoe bewoners en bezoekers de buitenruimte van Baarle-Nassau ervaren. Dit is een kwaliteit die wordt gekoesterd. Maar ook een kwaliteit die niet vanzelfsprekend is. Gedegen onderhoud is nodig om de kwaliteit van de beplanting te behouden en een verzorgd beeld te realiseren. Daarnaast is de openbare ruimte continu aan veranderingen onderhevig en neemt de kwaliteit van het openbaar groen ongeacht beheer uiteindelijk af.

De groene kwaliteiten van Baarle-Nassau moeten gehandhaafd worden. In de gemeente is reeds uitgesproken dat bezuiniging op het groenbeheer en omvorming naar beheervriendelijke maar minder aantrekkelijke beplanting zoals gazons niet meer wenselijk is. Inrichtingsmaatregelen zijn nodig om de groene karakteristiek te behouden. De huidige kwaliteiten en verbetermogelijkheden zijn het uitgangspunt voor het planmatig versterken van de groenstructuur. Deze groenvisie brengt deze in beeld.

Bewoners en bezoekers waarderen de groene uitstraling. Doelstelling van deze groenvisie is dan ook: **Toekomstbestendig behouden en versterken van de groene karakteristiek van de gemeente Baarle-Nassau.**

In deze groenvisie legt het gemeentebestuur zijn visie met betrekking tot het openbaar groen in de kernen voor een periode van 10 jaar vast. De groenvisie is daarmee een uitgangspunt in de discussie over het groen in de dorpen en bij de dagelijkse werkzaamheden in de gemeente.

De inventarisatie van het openbaar groen in de dorpen is het uitgangspunt voor deze groenvisie. Hierbij zijn de beheertypen van het gemeentelijk areaal in beeld gebracht. Dit is vastgelegd in het integrale beheersysteem. Tevens is de kwaliteit beoordeeld. Dit betreft enerzijds de technische kwaliteit gericht op de levensverwachting en aanpassingsmogelijkheden. Anderzijds is de belevingswaarde en ruimtelijke kwaliteit beoordeeld.

Daarnaast heeft de commissie Ruimte en Economie het opiniërend voorstel groenvisie besproken. Tijdens de bijeenkomst zijn gebiedskennis en ambities ingebracht. Aanvullend zijn antwoordformulieren ingevuld, waarop de commissieleden hun speerpunten kenbaar hebben gemaakt. De speerpunten variëren. Een aantrekkelijke, functionele en gebruiksvriendelijke inrichting van het openbaar groen samen met betrokken bewoners vormt de rode draad van de reacties. Dit sluit aan bij de ambtelijke werkgroep, die diverse initiatieven en mogelijke ontwikkelingen heeft ingebracht, waarmee de ambities vorm gegeven (kunnen) worden.

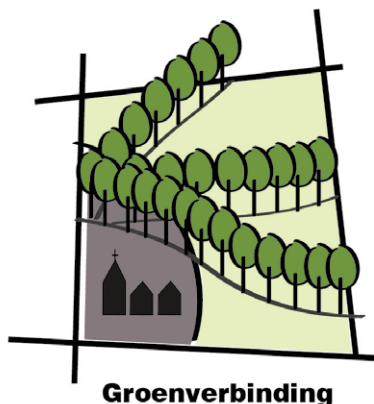
Alle input is benut om de kwaliteiten en aandachtspunten van de groenstructuur te duiden en concrete maatregelen te bepalen om verbeteringen te realiseren. In deze groenvisie zijn diverse voorstellen gedaan om de groenstructuur te ontwikkelen en versterken. Deze worden na vaststelling van het plan verder uitgewerkt. Niet alle voorstellen worden direct uitgevoerd. Op bepaalde plekken is de maatregel door de huidige ruimtelijke inrichting nog niet mogelijk. Op andere locaties volstaat de technische kwaliteit van de beplanting nog. De voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd als dit ruimtelijk en technisch mogelijk en noodzakelijk is.

Naast de groenstructuur zijn mede op basis van input van de Commissie Ruimte en Economie en de ambtelijke werkgroep ook enkele groenbeleidsthema's uitgewerkt. Deze thema's bieden handvatten voor de inrichting en het onderhoud van het openbaar groen. Dit betreft op de eerste plaats het verzorgingsbeeld en een goede technische kwaliteit. Daarnaast heeft de gemeente doelen voor bijvoorbeeld biodiversiteit, duurzaamheid en participatie. Mogelijke maatregelen en processen hiervoor zijn nader uitgewerkt.

Deze groenvisie beschrijft in hoofdstuk 2 allereerst de ambities. Hoofdstuk 3 groenstructuur legt de huidige kwaliteiten vast en geeft richting aan verbetermogelijkheden en ambities. Tevens zijn handvatten opgenomen om deze te realiseren in hoofdstuk 4 groenbeleid. Alle ambities vragen voor realisatie om inspanningen. Hierin hebben de bewoners een belangrijke inbreng. Daarnaast heeft de gemeente een belangrijke faciliterende rol en neemt zij in andere projecten het initiatief. Deze groenvisie bevat in hoofdstuk 5 een indicatie van de benodigde financiële middelen, afgezet tegen de beschikbare budgetten om de opgenomen ambities te realiseren.

2. Groenvisie

In deze groenvisie zijn voor de unieke karakteristieken en actuele thema's in de gemeente Baarle-Nassau het toekomstbeeld en de gewenste ontwikkeling uitgewerkt. De thema's komen voort uit inventarisatie en analyse, input van de commissie ruimte en economie en de ambtelijke werkgroep alsmede actueel beleid van de gemeente Baarle-Nassau. De groenvisie geeft richting aan de ontwikkeling van de groenstructuur en het groenbeleid.

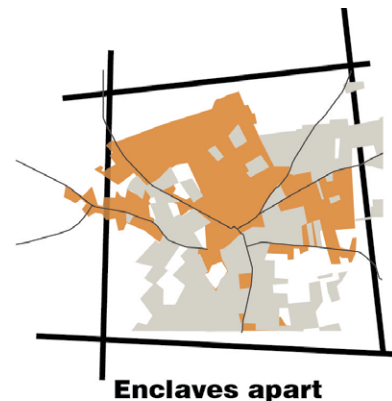

De dorpen in de gemeente zijn groen ingebed in een landschap met ontspringende beken, bosgebieden en een coulisselandschap. Dit groen reikt tot aan de dorpsgrens en is vanuit de dorpen al wandelend goed bereikbaar. Deze routes blijven behouden.

Door de structuren met groenelementen zoals hagen en bomen te benadrukken, zijn de structuren ingepast in het landschap maar ook zichtbaar voor de bezoeker. Dit kan bijvoorbeeld door een entree te markeren met een haag of het pad naar het beekdal te begeleiden met knotwilgen. Dorpen en landschap zijn door middel van groenelementen op deze manier met elkaar verweven en verbonden.

Woningen staan met de voorkant naar het buitengebied. Landschappelijke beplanting zoals boomgroepen of singels verzachten de overgang tussen dorp en landschap. Beide gaan als vanzelfsprekend in elkaar over.

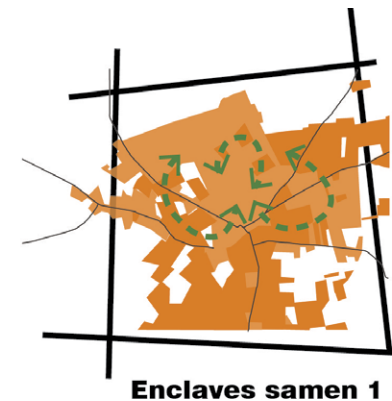
Groen verbindt dorp en buitengebied, de dorpsgrens vervaagd!

Karakteristiek voor Baarle-Nassau is de enclavestructuur bestaande uit 2 gemeenten, 30 enclaves. Deze structuren zijn als vanzelfsprekend met elkaar verweven. Uiterlijke kenmerken laten echter ook duidelijke verschillen zien.

Door de groene karakteristiek van beide gemeenten geeft groen al een belangrijke plek in de dorpsstructuren. De groenstructuur kan de verschillen tussen beide gemeenten versterken maar ook verzachten. Voor iedere locatie is de inrichting afgestemd op de aanwezige (beeld) bepalende karakteristieken.

De enclaves hebben een eigen groenbeeld. Een stukje België in Nederland onderscheidt zich door een eigen groene inrichting en vice versa. Door het gebruik van andere typen en soorten beplanting, krijgt ieder gebied een eigen karakter. Dit zonder het groen totaalbeeld te niet te doen. De afwisseling zorgt juist voor een aantrekkelijk beeld met veel belevingswaarde. De enclave-puzzelstukjes grijpen steeds in elkaar.

Boomstructuren zijn een belangrijke middel om de enclaves te verbinden. De structuren verbinden over grenzen heen. Belangrijke routes en verbindingen zijn door een eenduidige boomstructuur (laan, boomgroepen) herkenbaar.

Afhankelijk van de locatie legt het openbaar groen waar mogelijk verbindingen of versterkt het de onderscheidende kwaliteiten.

Enclaves groen hand in hand!

verbinding Flora&Fauna

Openbaar groen in de dorpse omgeving biedt uiteenlopende mogelijkheden voor flora en fauna. Bomen, beplanting en grazige vegetaties ondersteunen de ecologische kwaliteiten van het natuurlijke groen in de omgeving.

In de kernen wordt divers groen toegepast dat van meerwaarde is voor flora en fauna. Het versterken van structuren die het groen in de dorpen met het buitengebied verbinden biedt meerwaarde voor fauna. Gevarieerde beplanting biedt kansen voor vele soorten. Groen door de kernen verbindt.

De gemeente Baarle-Nassau heeft specifieke aandacht voor bijen en de eisen die zij stellen aan de groene buitenruimte. Door de beplantingskeuze met uiteenlopende bloeitijden is van het vroege voorjaar tot het late najaar voeding beschikbaar. In de woonomgeving met culturele beplanting, langs het Bels Lijntje en aan de dorpsranden natuurlijker.

Bels Lijntje, grensoverschrijdende verbinding voor flora en fauna!

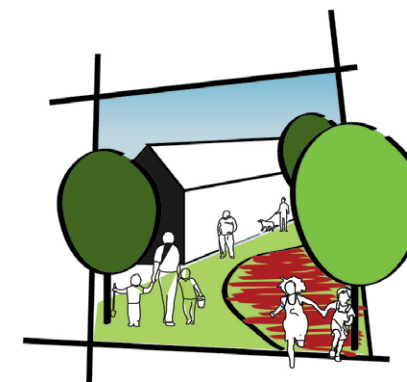

aantrekkelijke buitenruimte

Een herkenbare groenstructuur in combinatie met een aantrekkelijke groene buitenruimte levert een belangrijke bijdrage aan levendige dorpskernen met een aantrekkelijk centrum waar het fijn winkelen en vertoeven is. Dit wordt gerealiseerd door de groenstructuur te versterken.

Door de omlegging neemt de verkeersdruk in het centrum op termijn af. Hierdoor ontstaat in Baarle-Nassau meer ruimte voor groen. Toekomstbestendige bomen en een afwisselende groenstructuur gaan uiteindelijk het beeld bepalen langs de uitvalswegen en in het centrum.

Grenzeloos genieten van groen

gebruik

Voor onze inwoners realiseren we een verzorgd beeld met onderhoudsvriendelijk en aantrekkelijk groen in de woonomgeving.

Veel groen in de woonomgeving heeft een leeftijd bereikt van 20 tot 30 jaar. Op dat moment begint de kwaliteit door ouderdom af te nemen. Dit vraagt de komende jaren om maatregelen waarmee een duurzame, toekomstbestendige inrichting wordt gerealiseerd. De belevingswaarde blijft op peil.

Een hernieuwde inrichting biedt kansen deze af te stemmen op de wensen van bewoners. Zowel wat betreft uitstraling als het gebruik door kinderen, volwassenen en ouderen. Omwonende betrekken wij nadrukkelijk bij de herinrichting. Het toekomstige beeld sluit daardoor aan bij de wensen van de bewoners. Zij gaan het groen gebruiken en voelen zich medeverantwoordelijk voor het in stand houden van hun nieuwe groenvoorziening.

Levensduur van beplanting is niet grenzeloos

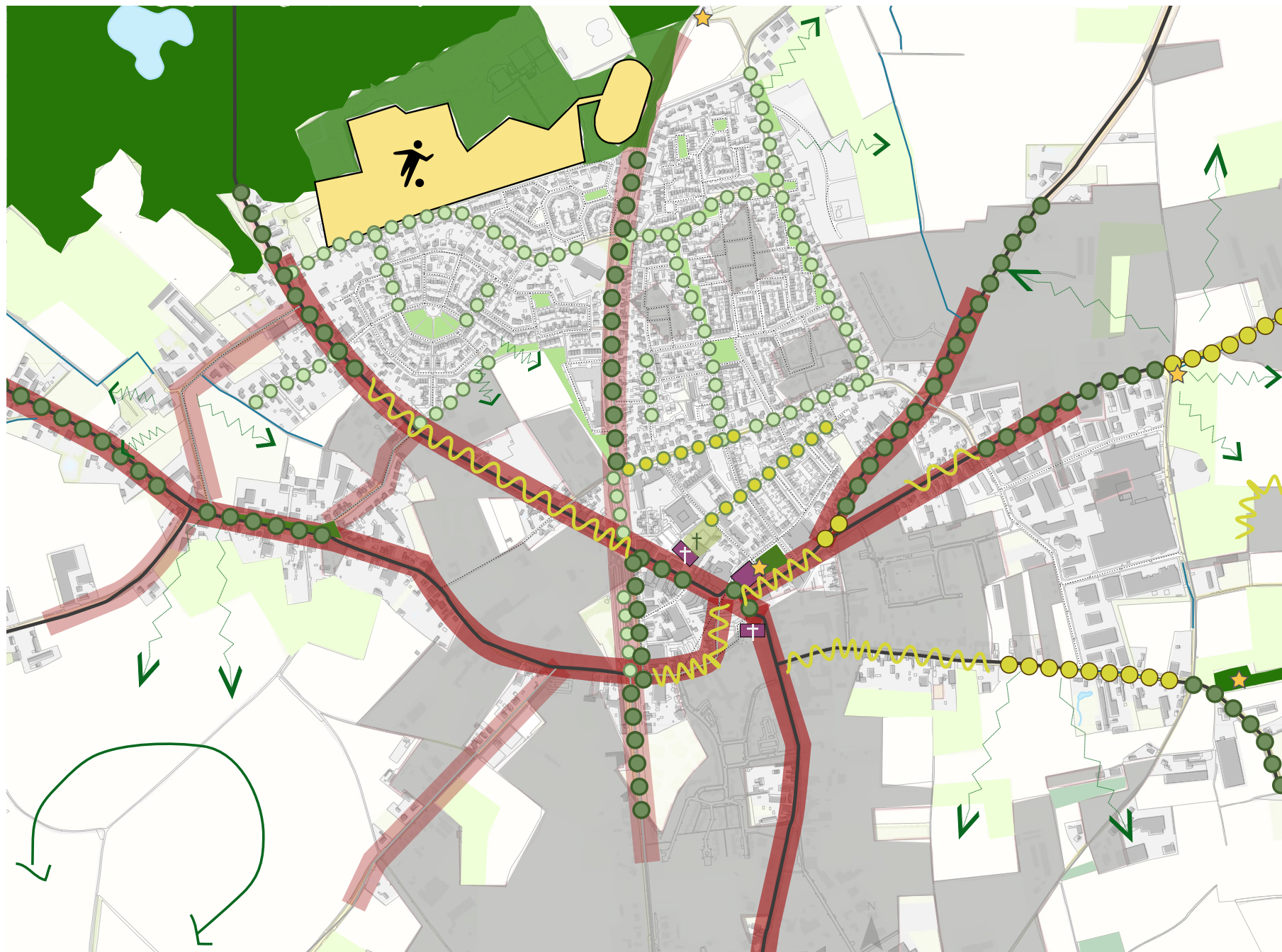
Gebruik van groen door alle leeftijdscategorieën bevorderen.

Referentiebeelden voor een kleurrijk Baarle-Nassau

3. Groenstructuur

Bepalend voor de dorpskarakteristiek van ieder dorp zijn de ontstaansgeschiedenis, de stedenbouwkundige opbouw en infrastructuur en de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. De groenstructuur hangt hier nauw mee samen. Herkenbare karakteristieken en structuren en het ontwikkelen van een toekomstgerichte groenstructuur zijn belangrijke uitgangspunten. De thema's in de visie zijn daarbij leidend.

Groenstructuurkaart Baarle Nassau

- historisch lint
- historisch gebouw
- water
- hoofdweg
- secundaire weg
- buurtstraat

- Hoofdgroenstructuur**
- bosgebied
- open buitengebied
- zicht op open buitengebied
- grasland

- dorpsgroen*
- hoofdbomenstructuur
- hoofdgroenstructuur gewenst
- vergroenen (boomstructuur/
solitaire bomen / blokhagen /
gevelgroen)
- herkenningpunt

- functioneel groen*
- sportpark bos
- sportpark
- begraafplaats

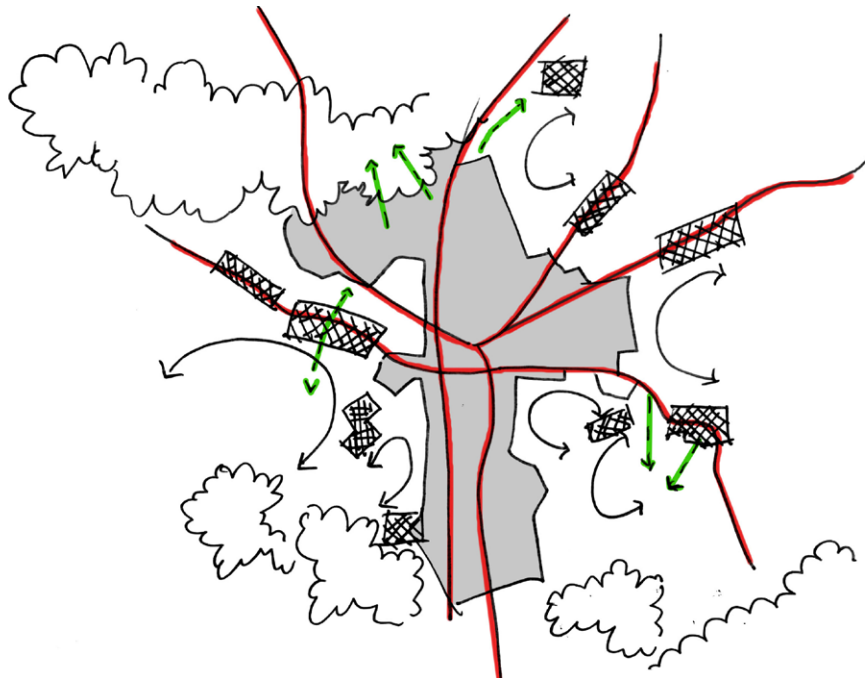
- Nevengroenstructuur**
- wijkpark/ plantsoen
- wijkstructuren
- nevenstructuur gewenst

3.1 GROENSTRUCTUUR BAARLE-NASSAU

Het centrum van Baarle-Nassau vormt het hart van het dorp. De groene uitstraling is nog niet optimaal. Door rondom het centrum meer bloeiende beplanting zoals vaste planten toe te passen wordt het aantrekkelijker. Mogelijke locaties zijn het plein op de hoek van de Sint Jansstraat, het St. Annaplein en de hoek Alphenseweg - Oosteinde. Resultaat is een chique beeld dat de uitstraling van het centrum ondersteunt.

Ondanks dat de historische wegenstructuur nog goed zichtbaar is op de kaarten, is de historische spinnenwebstructuur die samen komt in het centrum niet beleefbaar in het dorp zelf. Deze structuur is erg kenmerkend voor Brabantse dorpen. Deze structuur bestaat uit oude zandpaden richting de heidevelden rondom het dorp en de oude handelswegen tussen de verschillende dorpen en steden in het oude Brabant. Onderstaande kaart van de kern van Baarle-Nassau toont verschillende doorgaande wegen die in het centrum samen komen. Deze structuur van wegen wordt een 'spinnenwebstructuur' genoemd.

Baarle-Nassau: spinnenwebstructuur in de kern. Buiten de kern zijn veel buurtschappen aanwezig die bijdragen aan het kleinschalige landschap en aantrekkelijk buitengebied.

Sint Annaplein richting Alphenseweg

Hoek Sint Jansstraat-Chaamseweg

Groenstructuren in de hoofdstructuur

Alphenseweg

Alphenseweg buiten kom

Loveren

Pastoor de Katerstraat

Oordeelsestraat / Oosteinde

Oordeelsestraat t.p.v. industrie

Singel

Nieuwstraat

Kapelstraat t.p.v. industrie

Kapelstraat

Bels Lijntje t.p.v. brede school

Bels Lijntje t.p.v. Boerenbond

Om deze historische kwaliteit beleefbaar te maken, moeten de structuren beter zichtbaar gemaakt worden. Dit kan bijvoorbeeld door de oude doorgaande wegen te voorzien van lanen en een (blok)haagstructuur. Deze vergroten tevens de groene uitstraling van het dorp. De huidige wegprofielen bieden hiervoor over het algemeen te weinig ruimte. Door de aanleg van de nieuwe provinciale weg om Baarle-Nassau, biedt het versmallen van het wegprofiel op diverse locaties mogelijkheden voor het toevoegen van bomen en/of beplanting.

Oordeelsestraat

Het bosplantsoen ter plaatse van de ventweg heeft een verouderde en sobere uitstraling. Door dit te verjongen of te vervangen door gras met opgaande heesters ontstaat in combinatie met de bomenrijen een aantrekkelijke entree. Om de kern en het buitengebied te verbinden is een bomenrijen in het buitengebied aan de Oordeelsestraat gewenst.

Kapelstraat

Openbaar groen ontbreekt volledig. Ter verbetering van de structuur kunnen enkele bomen worden aangebracht. De ruimte daarvoor is door de woningen dicht op de straat beperkt. Ook andere groenelementen of het realiseren van geveltuintjes biedt hier mogelijkheden om te vergroenen. De geplande reconstructie is hiervoor een mooie aanleiding.

Loveren

De Frankische driehoek van Loveren heeft een herkenbare, sterke structuur met veel kwaliteit. Meerdere rijen bomen en gazons geven deze entree een karakteristiek beeld. Dit beeld behouden.

Hoogbraak (N639)/Chaamseweg

Aan de noordwest zijde staan lindes. Richting de kern gaat dit over in leilindes nabij de kerk. Tot slot staan ter hoogte van dichte bebouwing zuilhaagbeuken. Deze zuilhaagbeuken maken door hun beperkte omvang de structuur onvoldoende zichtbaar. Wanneer het straatprofiel wordt aangepast is een volwaardige groenstructuur met grotere bomen en/of begeleidend groen gewenst.

Hoek Alphenseweg - Oosteinde

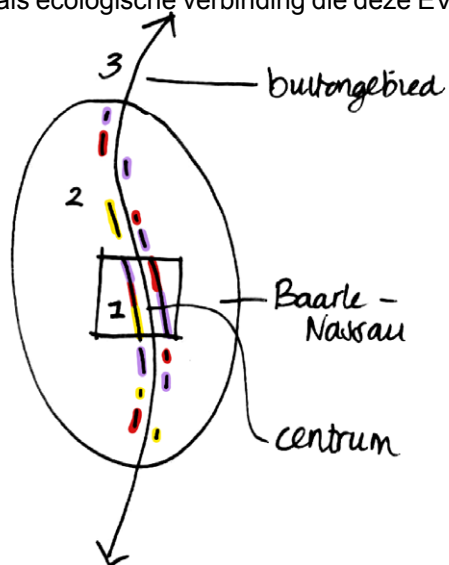
Alphenseweg / St. Annaplein

Buiten de kern is een dubbele bomenrij bestaande uit eiken aanwezig. Na de rotonde gaat dit in het dorp over in een structuur van amberbomen in blokhaag. Deze boomstructuur verbindt het buitengebied en het dorp. Verder naar het centrum is de groenstructuur afwezig. De groene uitstraling in het centrum kan worden gewaarborgd doort op het verharde pleintje op hoek met de Oordeelsestraat een grote boom te planten die de groene uitstraling vergroot. Ook aan het Sint Annaplein kunnen hagen en bomen het beeld vergroenen. (zie fotomontage blz. 13)

Visie bijenlint Bels Lijntje

Het Bels Lijntje heeft een sterke en toekomstbestendige structuur. Het doorgaande karakter en de binding met het buitengebied zijn kwaliteiten die versterkt en in stand gehouden moeten worden. Op dit moment doorkruisen dorpse functies nog op diverse plekken het Bels Lijntje. Hierdoor:

- is de doorgaande verbinding die de spoorlijn kenmerkte niet overal als dusdanig herkenbaar voor gebruikers en bezoekers van Baarle-Nassau.
- neemt de waarde als ecologische verbinding die deze EVZ in zich moet hebben af.

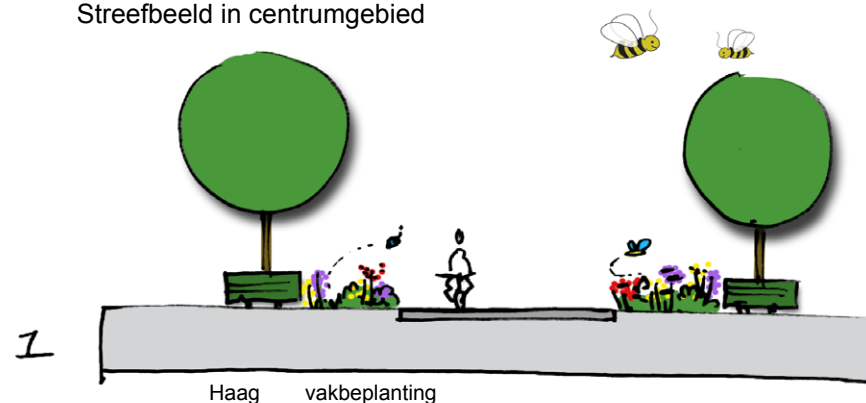

Om beide te combineren is het noodzakelijk de herkenbaarheid als doorgaand element met duidelijke kenmerken over de gehele structuur te versterken. Het realiseren van een bijenlint levert daar een belangrijke bijdrage aan.

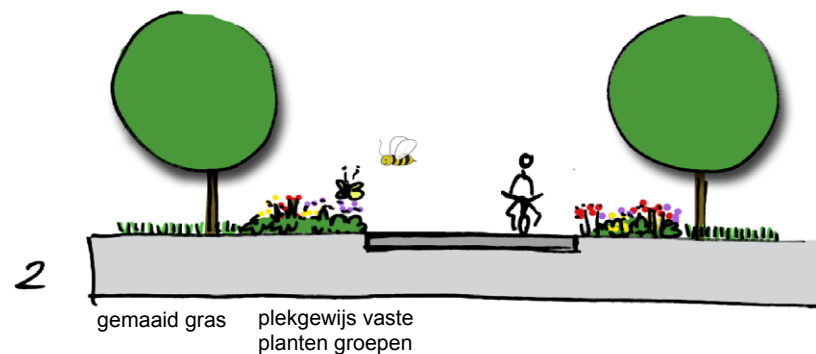
Daarnaast zijn pleksgewijs kansen om de uitstraling en waarde voor biodiversiteit te vergroten. De Loswal (parkeerplek met platanen) is zo'n plek. De groeiplaatsen van de bomen zijn nu ontoereikend. Om een toekomstbestendige structuur te realiseren moet meer ruimte voor de bomen worden gecreëerd of gekozen worden voor enkele grote (inheemse) bomen die volledig kunnen uitgroeien.

Het Bels Lijntje geeft ook aanleiding voor het benutten van het opvangen van regenwater. Dit draagt bij aan de duurzaamheid van Baarle-Nassau.

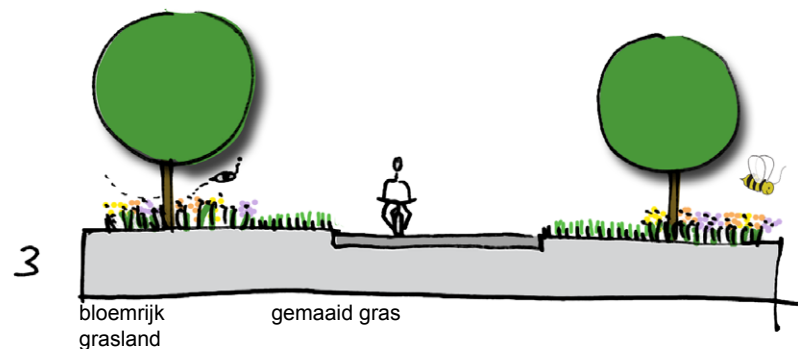
Streefbeeld in centrumgebied

Streefbeeld binnen de kern

Streefbeeld buiten de kern

Wijkstructuren

Het landschappelijk groen en het particuliere groen dragen samen sterk bij aan de groene uitstraling van Baarle-Nassau. Grote groenplekken in de kern ontbreken. Beeldbepalende bomen staan veelal op particulier terrein. Tesaamen met het wijkgroen bepaalt dit het groene beeld van Baarle-Nassau.

De wijkgroenstructuur is sterk bepaald door de bouwperiode van de wijk. Iedere wijk heeft een eigen karakteristiek:

De wijk ten noorden van de Generaal Maczeklaan heeft een ruime opzet met een groene uitstraling door de wijkstructuur in de Oranjelaan, Nassaulaan en Willem-Alexanderstraat. Naast bomen is veel ruimte voor onderbeplanting gereserveerd in brede groenzones. De kwaliteit van het groen is onvoldoende tot slecht. Het realiseren van de gewenste uitstraling van de aantrekkelijke brede groenzones vereist renovatie.

De Generaal Maczeklaan is een belangrijke wijkontsluitingsweg. De huidige aanwezige groenstructuur ondersteunt deze functie nu niet. Tijdens de voorgenomen reconstructie kunnen bomen in combinatie met begeleidende groenvoorzieningen worden ingepast. In verband met de aanwezigheid van kabels en leidingen vereist dit nadere detaillering.

Rondom het centrum zijn enkele straten voorzien van een boomstructuur in verharding. Overig groen ontbreekt. Ook zijn enkele woonstraten stenig en is een boomstructuur gewenst: Cor van der Bokstraat.

De wijk Hoogbraak heeft enkele straten met boomstructuren. Herkenbare groenzones door de wijk ontbreken. Park Dassenburcht midden in de wijk compenseert dit, het is de centrumplek van de wijk. De uitstraling en geboden gebruiksmogelijkheden voldoen. De beplanting in de Sportlaan is verouderd. Hier zijn maatregelen nodig om het gewenste groene beeld te behouden.

De groene inpassing van het industrieterrein kan verder worden verbeterd. Bijvoorbeeld door aan de Smederijstraat een bomenrij aan te brengen. In de huidige situatie liggen veel kabels en leidingen die de aanplant van bomen hier moeilijk maken.

Tot slot is ook het groen in de randen van de kern erg belangrijk voor de groene uitstraling van Baarle-Nassau. De kleinschalige structuren moeten worden behouden.

Het wijkgroen is van wisselende kwaliteit

Groenstructuurkaart Ulicoten

- historisch lint
- historisch gebouw
- water
- hoofdweg
- secundaire weg
- buurtstraat

Hoofdgroenstructuur

- bosgebied
- open buitengebied
- zicht op open buitengebied
- grasland
- beekdal

dorpsgroen

- hoofdbomenstructuur
- vergroenen (boomstructuur/ solitaire bomen / blokhagen / gevelgroen)
- herkenningpunt
- herdenkingsbomen

functioneel groen

- begraafplaats

Nevegroenstructuur

- wijkpark/ plantsoen
- wijkstructuren

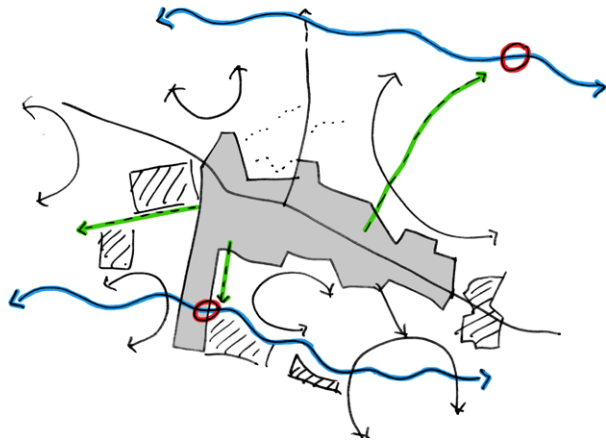

3.2 GROENSTRUCTUUR ULICOTEN

Ulicoten is prachtig landelijk gelegen tussen de beken De Bremer en Het Groot Vergoor. De doorgaande weg door het dorp loopt parallel aan deze beken. De Dorpsstraat / Meerleseweg is erg stenig en kaal. Enkele bomen zijn aanwezig, onder andere op het kleine pleintje bij de kerk en op de hoek met de Wilhelminastraat. Alle zijwegen hebben direct een landelijke uitstraling, het ontbreken van gemeentelijk openbaar groen is hier niet storend. Het beeld past bij het landschap. Een deel van de Bernardusstraat heeft wel een groene uitstraling door de brede groenzone.

Om de groene uitstraling van de Dorpsstraat te vergroten is het wenselijk enkele bomen aan te planten die uit kunnen groeien tot volwassen exemplaren. Dit sluit aan bij de dorpsse uitstraling. Ook in het landschap op de overgang met het dorp zijn enkele solitaire bomen van meerwaarde als herkenningspunten.

Het buitengebied is op diverse plekken verbonden met het landschap. Dit wordt behouden en versterkt door het toepassen van landschappelijke groen aan de dorpsranden.

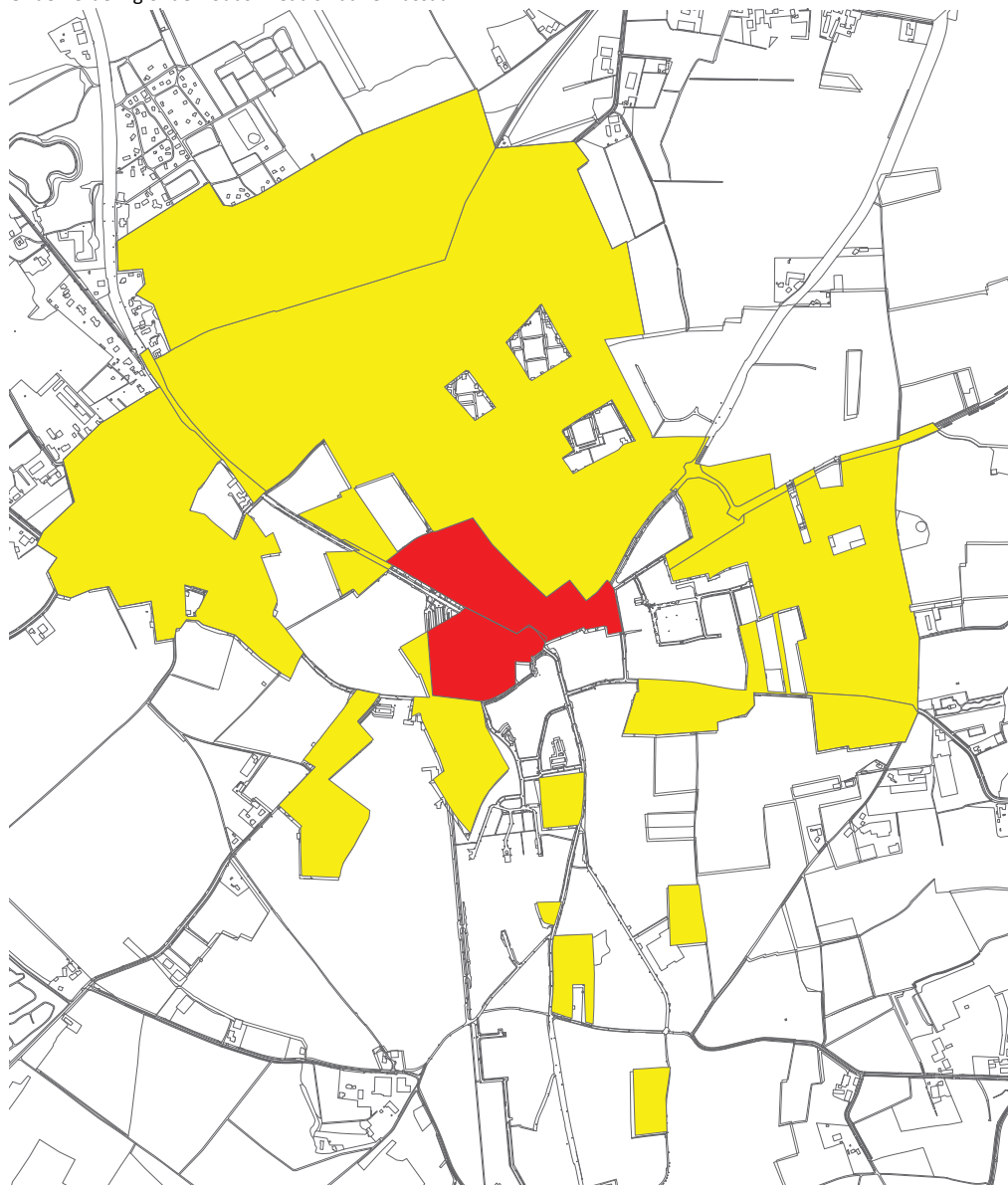
Ulicoten: lint tussen twee beken met veel uitloopgebied. De beleefbaarheid van de beken is nu minimaal. Om de ontstaansgeschiedenis te benadrukken is het aan te bevelen de zichtbaarheid subtiel te vergroten. Groenelementen nabij de kruisingen met wegen vergroten bijvoorbeeld de zichtbaarheid in een open beekdal.

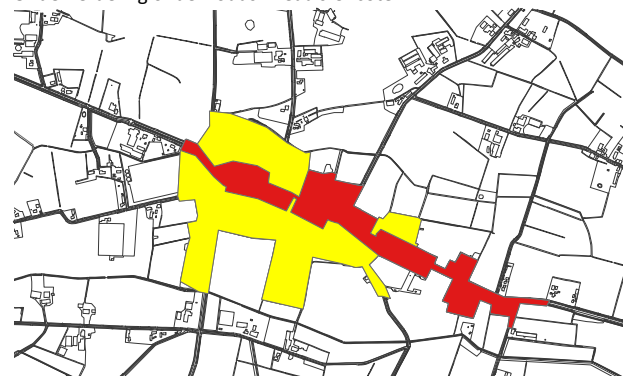
4. Groenbeleid

Het gewenste groene beeld vereist zowel onderhoud als inrichtingsmaatregelen. Daarbij zijn uiteenlopende thema's van belang. Dit hoofdstuk gaat in op beeldgericht beheer, vervangen en omvormen, participatie bewoners en bedrijven en tot slot biodiversiteit en duurzaamheid.

Onderverdeling onderhoudsniveau's Baarle-Nassau

Onderverdeling onderhoudsniveau's Ulicoten

Legenda

- Onderhoudsniveau A
- Onderhoudsniveau B

Kwaliteitsniveau		
A - intensief	Gerichte op het behouden van de maximaal esthetische en architectonische waarde met een optimaal verzorgd beeld en het uitsluiten van afwijkingen en natuurlijke processen.	Dorpscentra
B - Normaal	Gericht op het realiseren van een net beeld waarbij afwijkingen en natuurlijke processen beperkt voorkomen.	Woon- en werkomgeving
C - Sober	Gericht op een veilige openbare ruimte waarbij afwijkingen regelmatig voorkomen en natuurwaarden en natuurbeleving een meerwaarde zijn.	Niet toegepast in Baarle-Nassau en Ulicoten

4.1 BEELDGERICHT BEHEER

Het openbaar groen in de gemeente Baarle-Nassau levert een belangrijke bijdrage aan de uitstraling van de dorpen en het woongenot van haar inwoners. Het groen dient dan ook aan het gewenste beeld te voldoen. De aanwezigheid van onkruid, zwerfvuil, blad en versleten of open plekken in beplanting en gras zijn sterk bepalend voor de beeldkwaliteit. Daarnaast beïnvloedt de plaats en het soort groen de gewenste beeldkwaliteit.

Een tweetal typen werkzaamheden bepalen de kwaliteit van de beplanting en de kwaliteit van het beeld:

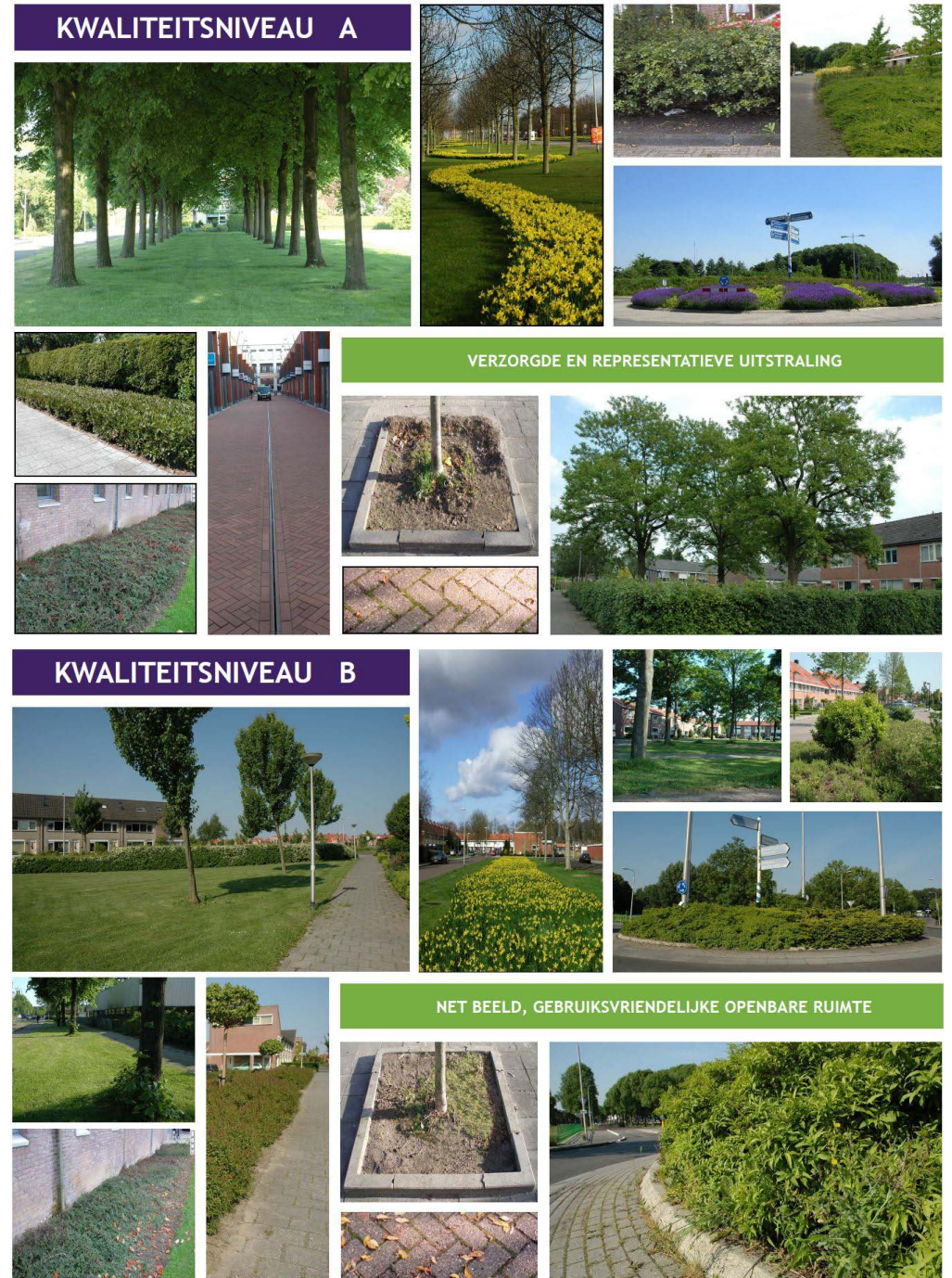
1. Technisch beheer is gericht op het in stand houden van de kwaliteit van de beplanting. Het betreft onder andere het terugzetten van heesterrozen en het snoeien van bomen. De frequentie waarmee deze werkzaamheden worden uitgevoerd is niet afhankelijk van de gewenste beeldkwaliteit maar van de gewenste vitaliteit van de beplanting.
2. Netheidsbeheer is gericht op het realiseren van een net en verzorgd beeld. Het betreft onder andere het verwijderen/schoffelen van onkruid en zwerfvuil en het maaien van gazons. De frequentie waarmee deze werkzaamheden worden uitgevoerd is afhankelijk van de gewenste beeldkwaliteit.

Zonering

Technisch beheer vindt in de gehele gemeente op dezelfde wijze plaats. Hiermee wordt de basiskwaliteit in stand gehouden. Het beeld dat met netheidsbeheer wordt nagestreefd is echter niet vanzelfsprekend op alle locaties in de gemeente gelijk. Het netheidsbeheer is namelijk gericht op het realiseren van een passende uitstraling bij de ligging, functie en het gebruik van de groeneheid. Het groenbeheer wordt door middel van een zonering hierop afgestemd.

De uitstraling van de openbare ruimte in centrumgebieden verschilt met de uitstraling op bedrijventerreinen. In het centrum dient het groen een representatieve uitstraling te hebben; zwerfvuil en onkruid zijn beperkt aanwezig. In woonwijken dient het groen er netjes uit te zien, maar heeft het groen niet direct een representatieve uitstraling voor de gemeente. Middels een zonering kan op elke plek binnen een kern de gewenste te realiseren kwaliteit worden bepaald.

Aan de zonering zijn beeldkwaliteitsniveaus gekoppeld. Ieder niveau staat bijvoorbeeld voor een bepaald percentage bedekking met onkruid tot een maximale hoogte of de

maximale overgroei van beplanting over de rand van het beplantingsvak. Dit is zowel met beelden als normen vastgelegd in landelijke normen per niveau.

Op dit moment wordt het openbaar groen in Baarle-Nassau volgens landelijk gebruikte kwaliteitsniveaus B en C (CROW) beheerd. Naast de huidige kwaliteit zijn twee alternatieve scenario's doorgerekend:

- In de gehele gemeente wordt binnen de bebouwde kom kwaliteitsniveau B gerealiseerd
- De uitstraling van het centrum moet verbeterd worden. In het centrum van het dorp wordt kwaliteitsniveau A gerealiseerd. Het centrum krijgt zo een representatieve uitstraling voor de inwoner en de toerist. In de woon- en werkomgeving wordt kwaliteitsniveau B gerealiseerd. Op de kaartjes op pagina 22 is afgebeeld waar welk onderhoudsniveau toegepast gaat worden in dit scenario.

De kosten voor deze drie scenario's bedragen:

Scenario	Kosten
Kwaliteitsniveau op basis van huidige werkwijze tussen B en C	€ 77.000,-
Kwaliteitsniveau B op basis van beeldgerichte werkwijze	€ 87.700,-
Kwaliteitsniveau A in centra, woon- en werkomgeving kwaliteitsniveau B	€ 91.500,-

Uitvoering

Voor de uitvoering van het onderhoud maakt de gemeente Baarle-Nassau gebruik van werkbeschrijvingen. De gemeente Baarle-Nassau werkt daarbij uitsluitend op basis van frequenties. Om beter in te kunnen spelen op de voorgestelde zoning en het gewenste beeld wordt vanaf 2018 de beeldsystematiek toegepast. Hierin wordt het beeld beschreven waaraan de openbare ruimte continu moet voldoen. Dit wordt bijvoorbeeld beschreven door een maximale bedekking door onkruid of een maximale graslengte.

Door het beeldgericht beheer wordt gestuurd op het resultaat en niet op de inspanning van het onderhoud. Inwoners kunnen zo precies zien of het groen in hun wijk aan de gewenste eisen voldoet. Hiervoor is het noodzakelijk dat de gemeente de areaalgegevens op orde heeft. Door de uitgevoerde inventarisatie zijn deze gegevens op orde.

Taakverdeling

De huidige taakverdeling van de werkzaamheden wordt gecontinueerd. Dit houdt in dat het SW-bedrijf verantwoordelijk blijft voor het handmatige werk binnen de gemeente. De eigen dienst ondersteunt deze werkzaamheden en voert zelfstandig diverse taken uit (onder andere snoeien van bomen). Het machinaal werk wordt in de markt gezet. Bij het machinaal werk gaat het vooral om het maaien van gazons en bermen.

Begeleiding

Om de omslag naar een beeldgerichte werkwijze soepel te laten verlopen is training voor de gemeentelijke organisatie en de beherende partijen nodig. Hierover vindt nadere afstemming plaats. Een leerperiode van 2 jaar is reëel. Door de planning en werkwijze op deze nieuwe aanpak af te stemmen, kunnen na deze termijn efficiëntievoordelen gerealiseerd worden.

Tevens is een beeldcatalogus een belangrijk hulpmiddel. In de beeldcatalogus zijn per beheergroep normen en eisen opgenomen, waaraan het beeld of het resultaat in de gemeente minimaal moet voldoen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie

4.2 VERVANGING EN OMVORMING

De gemeente voert beheer uit, zodat de kwaliteit van het groen in stand gehouden wordt. Ondanks het beheer heeft beplanting (afhankelijk van groentype) een levensduur van 15 tot 30 jaar. Daarna loopt de kwaliteit vaak snel terug en is vervanging noodzakelijk.

Naast de levenscyclus van de beplanting zijn ook andere factoren van invloed op de levensduur van beplanting:

- Intensief gebruik van gazon of speelterreinen;
- Vandalisme en vernieling;
- Ziektes en plagen;
- Veranderend gebruik van de openbare ruimte, waardoor het groen niet meer de gewenste functie vervult;
- Weersomstandigheden.

Vervangen openbaar groen

Op diverse locaties in de dorpen is de levenscyclus van de beplanting bijna doorlopen. Dit biedt kansen om de inrichting af te stemmen op de eisen van deze

Huidige situatie

tijd en de wensen van de bewoners. Hierbij worden de volgende aandachtspunten meegewogen

Vergroten diversiteit

Het vergroten van de diversiteit van de beplantingen biedt kansen voor:

- Belevingswaarde: meer afwisseling is aantrekkelijk;
- Beheervriendelijkheid: afstemming van het groentype op de omgeving;
- Biodiversiteit: meer soorten beplanting en kruidenrijke vegetaties bieden ook ruimte voor meer fauna;
- Herkenbaarheid: onderscheidende beplanting bij entrees leidt tot herkenbaarheid. Door punten of structuren divers in te richten, resulteert onderscheid in herkenbaarheid.

Bovenstaande betekent overigens niet dat in elk vak een groot aantal soorten wordt aangeplant. Om de beheerbaarheid te bevorderen staan in een vak één of enkele soorten, die hetzelfde beheer vereisen. In een volgend vak is een ander beheertype toegepast. Een eenduidig beeld en een duidelijke structuur dragen ook bij aan een aantrekkelijke buitenruimte en een herkenbaar beeld.

Voorbeeld situatie

Bomen

Uitgangspunt is dat voor iedere gekapte boom een nieuwe boom geplant wordt. Hierbij staat het realiseren van een aantrekkelijk groen beeld in een duurzame inrichting echter voorop. Alternatief is daarom het groene beeld te behouden door enkele grote bomen in plaats van meerdere kleine toe te passen. Deze bomen kunnen door een voldoende ruime groeiplaats uitgroeien tot monumentale exemplaren. Dit is mede afhankelijk van de technische kaders die aan bomen gekoppeld zijn.

Beheervriendelijk Baarle-Nassau

Het huidige areaal vereist een intensief beheer. Door de groenstructuren in de dorpen beheervriendelijker in te richten kan een besparing worden gerealiseerd, zonder dat de belevingswaarde af neemt. In sommige gevallen zal het beeld zelfs verbeteren.

Enkele mogelijkheden om de beheervriendelijkheid te vergroten zijn:

- In de openbaar groen staan verschillende beheergroepen door elkaar, waardoor onderhoud op verschillende tijdstippen en met verschillende machines gedaan moet worden. Het onderhoud kan hier efficiënter en goedkoper gedaan worden door gebruik te maken van beplanting dat op een zelfde manier onderhouden wordt.
- Momenteel zijn veel blokhagen aanwezig die een intensief snoei-beheer vereisen. Een ander beheertype met bloei kan ook de bodem volledig bedekken, maar wel voor een aantrekkelijker beeld zorgen. Minder beheer, fraaier beeld, dat is de doelstelling. Robuuste beplanting waarvan snoei beperkt is en met een dichte structuur.

Vervangingsbudget

Een inspectie van het gehele areaal binnen de kern geeft een indicatie van het benodigde budget. Deze inspectie is uitgevoerd in oktober 2016. Tijdens deze inspectie is de kwaliteit van het openbaar groen beoordeeld. Daarbij is bepaald of vervanging / renovatie van beplanting op korte termijn (4 jaar) of middellange termijn (5-10 jaar) noodzakelijk is. De kwaliteit van de bomen is niet beoordeeld.

De inventarisatie in 2016 heeft op basis van de volgende criteria geresulteerd in onderstaande doorrekening.

- Herstellen: afwijking verhelpen, bijvoorbeeld door inboet of verwijderen exoten.
- Renoveren: gehele plantvak opnieuw inrichten (spitten, bemesten, egaliseren).
- Omvormen: beplanting naar gras / gras naar beplanting.
- Vervangen: vervangen van de beplanting door plantvak opnieuw in te planten na beperkte grondbewerking.

	Korte termijn (4 jaar)	Middellange termijn (5-10 jaar)
Herstellen	€ 15.500,00	
Renoveren	€ 175.300,00	€ 179.000,00
Omvormen	€ 700,00	
Vervangen		€ 1.000,00
Totalen	€ 191.500,00	€ 180.000,00

Op basis van deze beoordeling blijkt de komende 4 jaar een budget van € 191.500 nodig om beplanting en gazon op het gewenste kwaliteitsniveau te brengen. Dit betekent een jaarlijks benodigd bedrag van € 47.875,-. Dit bedrag ligt op een iets hoger niveau (+ 14%) met het bedrag dat nevenstaand theoretisch bepaald is voor beplanting en gazon. In de toelichting is uitgelegd hoe de theoretische waarde bepaald is.

Theoretische vervangingswaarde

Door jaarlijks budget te reserveren kan het vervangen van groen planmatig worden uitgevoerd. Door tijdig te vervangen worden klachten voorkomen en worden gevaarlijke situaties door verwaarloosde bomen en/of beplanting voorkomen.

Het reserveren van jaarlijks budget voor vervanging heeft de volgende voordelen:

- Instandhouding van de groenstructuur wordt verzekerd;
- Kleine vervangingen kunnen ad-hoc uitgevoerd worden zonder omslachtige budgetaanvragen;
- Onverwachte kosten blijven uit;
- Door geleidelijke vervanging worden grote eenmalige uitgaven voorkomen.

De jaarlijkse totale kosten voor vervanging van beplanting kunnen op basis van een aantal uitgangspunten theoretisch bepaald worden. Per beheergroep wordt op basis van areaal, gemiddelde levensduur en een gemiddelde eenheidsprijs voor vervanging een inschatting gemaakt van het jaarlijks benodigde vervangingsbudget. De prijzen zijn exclusief kosten voor ontwerp en nazorg. In de nevenstaande tabellen is de terminologie toegelicht en de doorrekening uitgewerkt.

Term	Toelichting
Areaal	Aantal eenheden die voorkomen in het openbaar groen binnen de kernen van gemeente Baarle-Nassau
Eenh.	Eenheid waarin de hoeveelheid van de beheergroep wordt uitgedrukt
Levensduur	De gemiddelde, theoretische levensduur van de betreffende groep
Vervangingskosten	Kosten voor het vervangen van 1 eenheid van de betreffende groep
Theoretische vervangingswaarde	Theoretisch bepaalde vervangingswaarde van de betreffende beheergroep in de gemeente Baarle-Nassau (areaal x vervangingskosten)
Jaarkosten	Budget dat jaarlijks nodig is om het groen na de gestelde levensduur te vervangen (theoretische vervangingswaarde / levensduur)

Beheergroep	Areaal	Eenh.	Levensduur	Vervangingskosten	Theoretische vervangingswaarde	Jaarkosten
Bomen in verharding	182	st.	40	€ 920,00	€ 167.440	€ 4.186
Bomen in beplanting / gras	1.193	st.	60	€ 520,00	€ 620.360	€ 10.339
Knotbomen	140	st.	40	€ 680,00	€ 95.200	€ 2.380
Leibomen in beplanting	71	st.	40	€ 680,00	€ 48.280	€ 1.207
Subtotaal					€ 931.280	€ 18.112
Hagen	1.483	m1	30	€ 27,60	€ 40.940	€ 1.365
Blokhagen	19.620	m2	30	€ 39,10	€ 767.158	€ 25.572
Bodembedekkers	2.400	m1	30	€ 27,50	€ 66.005	€ 2.200
Perkrozen	919	m2	20	€ 24,00	€ 22.055	€ 1.103
Heesters Bloem	4.999	m2	30	€ 24,20	€ 120.964	€ 4.032
Heesters Grof	5.723	m2	30	€ 14,20	€ 81.269	€ 2.709
Bosplantsoen	13.751	m2	50	€ 5,00	€ 68.753	€ 1.375
Vaste planten	74	m2	15	€ 31,00	€ 2.307	€ 154
Subtotaal					€ 1.169.449	€ 38.509
Gazon	61.729	m2	40	€ 2,22	€ 137.162	€ 3.429
Subtotaal					€ 137.162	€ 3.429
Totaal					€ 2.237.891	€ 60.051

4.3 PARTICIPATIE BEWONERS EN BEDRIJVEN

Binnen de samenleving, maar ook zeker binnen de politiek en het beleid, wordt steeds meer waarde gehecht aan (burger)participatie. Een belangrijke reden hiervoor is de verandering van een beschermende verzorgingsstaat naar een actieve participatiesamenleving. De overheid trekt zich op diverse fronten terug daar waar de samenleving in staat is om op eigen kracht in behoeftes te voorzien (Boonstra & Boelens, 2011).

De gemeente Baarle-Nassau wil inwoners graag betrekken bij de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte in hun woonomgeving. Bij burgerparticipatie binnen het openbaar groen kan gedacht worden aan het meedenken van burgers bij nieuwe ontwerpen, het organiseren van beheerdagen in samenwerking met burgers, maar ook aan het volledig overdragen van het groenbeheer in een straat/wijk (zelfbeheer) of bedrijfsterrein (park-management). Dit komt voort uit de wens van de gemeente om:

- tegemoet te komen aan verzoek van bewoners.
- een hogere beeldkwaliteit te realiseren in samenwerking met bewoners.
- sociale betrokkenheid te stimuleren.

Met het oog op continuïteit en betrokkenheid is onderhoud door individuele burgers minder wenselijk. Als meerdere bewoners gezamenlijk het onderhoud op zich nemen, bijvoorbeeld de bewoners van een bepaalde straat of buurt in samenwerking met de buurtvereniging, is dit wel geborgd. De gemeente stimuleert deze betrokkenheid en faciliteert dit actief met advies en ondersteuning.

Ook bij de inrichting en vervanging van het openbaar groen hebben bewoners een actieve rol. Zij ontwikkelen zelf de plannen of worden hier in gebiedsgerichte bijeenkomsten bij betrokken. Dit betreft bijvoorbeeld de herinrichting van één of enkele straten of de buitenruimte van een nieuwe wijk. Het CPO-project Nassapark is hiervan een mooi voorbeeld. Bewoners hebben in samenwerking met een adviseur zelf het ontwerp voor het openbaar gebied gemaakt. In de buitenruimte hebben zij diverse functies gecombineerd. De bewoners nemen na afronding een deel van het beheer van het openbaar groen op zich. Dit betreft van boven naar beneden een boomgaard, de kruidentuin, jeu-de-boiles baan, sportveldje en een natuurlijke (speel)tuin.

4.4 BIODIVERSITEIT EN DUURZAAMHEID

Een toekomstbestendige openbare ruimte levert op lange termijn een belangrijke bijdrage aan een prettige leefomgeving. Biodiversiteit en duurzaamheid zijn hierbij belangrijke thema's.

Biodiversiteit

Biodiversiteit betekent letterlijk "*biologische diversiteit*" en staat voor de variatie in soorten op aarde. Deze variatie is erg belangrijk voor de natuur en voor ons als mens. Veel planten en dieren zijn afhankelijk van elkaar. Als een soort verdwijnt heeft dit impact op andere soorten en raakt de natuur uit balans.

De gemeente Baarle-Nassau wil graag een bijdrage leveren aan het versterken van de biodiversiteit binnen haar grenzen. Ook voor de recreatieve waarde van het openbaar groen is biodiversiteit van meerwaarde. Door bij de inrichting en het onderhoud van (openbaar) groen bewust rekening te houden met flora en fauna levert de gemeente een bijdrage aan het bevorderen van uiteenlopende flora en fauna binnen de gemeentegrenzen.

De gemeente legt een duidelijk accent op de bijvriendelijke gemeente. Het stimuleren van meer drachtplanten is hierbij een belangrijk aspect. Bijen leveren door bestuiving een belangrijke bijdrage aan de vruchtdracht van bomen en planten. Sinds een aantal jaren is er een opvallende sterfte onder de bijenvolken. Onderzoek wijst uit dat de afname van zogenaamde drachtplanten mede een belangrijke oorzaak is. In Baarle-Nassau dragen we bij aan een omslag hiervan.

Maatregelen om de biodiversiteit te versterken zijn:

1. Biodiversiteit vergroten door flora en fauna aan de randen van de dorpen en in grote groengebieden kansen te bieden.
 - Toepassen van inheemse beplantingssoorten.
 - Zorgen voor verbindingen tussen groenstroken.
 - Meer diversiteit in beplanting.
 - Natuurlijke variatie in structuren en gradiënten, van hoog tot laag en van nat naar droog.
 - Bloemenmengsels inzaaien in bermen en randzones.

2. In de directe woonomgeving kunnen bewoners een meer ecologische inrichting en beheer ervaren als rommelig en storend. Ook cultureel groen kan met eenvoudige ingrepen wel een bijdrage leveren aan de vergroting van de biodiversiteit:
 - Veel verschillende soorten en typen groen.
 - Diversiteit in bloeiende planten (bloei gedurende het gehele seizoen).
 - Bij het ontwerp en de inrichting van openbaar groen vaker gebruik maken van dracht- en waardplanten voor bijen en vlinders.
 - Bij het ontwerp en de inrichting van openbaar groen vaker gebruik maken van beplanting met een functie voor vogels, zoals voedsel en/of nestgelegenheid.
 - Toepassen van bloembollen in combinatie met gazon, vroege bollen zijn uitermate geschikt voor bijen.
 - Combinaties van waterberging, spelen en natuurontwikkeling.
 - Inwoners meer te betrekken bij het vergroten van de biodiversiteit in eigen tuin.
3. De gemeente heeft de ambitie om de bermen, waar mogelijk, ecologisch te beheren. Het maaibeheer van de bermen gebeurt op dit moment door middel van klepelen. Hierdoor wordt het gras versnipperd en de berm verrijkt. Om de ecologische waarde te bevorderen gaat de gemeente nader onderzoek doen voor welke bermen extensief maaibeheer van meerwaarde kan zijn resulterend in een soortenrijke vegetatie die ook voor fauna zoals insecten en vogels waardevol is.
4. Het Bels Lijntje is inmiddels een ecologische verbindingzone (EVZ), maar is 150 jaar geleden uiteraard aangelegd als spoorweg. Omdat dit exact 150 jaar geleden is, is het voornemen de kwaliteit van de EVZ nog verder te versterken. De natte component van de EVZ is daarbij een aandachtspunt omdat deze nog onvoldoende ontwikkeld is. Dit gaan we doen door de volgende acties te ondernemen:
 - Kruidenmengsel inzaaien.
 - Ecologisch maaibeheer.
 - Profiel bermsloten verflauwen en benutten als waterberging, waardoor vernatting plaats vindt. Dit heeft ook een positief effect op de diversiteit van de vegetatie.
 - Boomfeestdag aangrijpen om bomenbestand aan te vullen met inheemse soorten.

Kansenkaart biodiversiteit, dynamische kaart aan te vullen met initiatieven in de gehele gemeente

Nevenstaand is de kansenkaart biodiversiteit opgenomen. Dit is een eerste opzet die met uiteenlopende projecten verder aangevuld wordt. Ook particuliere projecten kunnen hierop een plek krijgen. Door deze kaart interactief op de gemeentelijke website te plaatsen, ontstaat een volledig beeld van de projecten en wordt de betrokkenheid van bewoners gestimuleerd.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed begrip dat op uiteenlopende wijze in de dagelijkse praktijk van het inrichten en onderhouden van de buitenruimte invulling krijgt in de gemeente Baarle-Nassau. Biodiversiteit is er daar één van. Enkele andere aspecten worden onderstaand nader toegelicht.

Klimaatbestendig groen

Grote pieken in neerslag en langere warme periodes dienen zich aan. Het openbaar groen heeft een bufferende en verzachtende werking hierop. Klimaatadaptatie is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst. Groen kan hierin een belangrijke rol spelen. Dit gaat zowel om openbaar groen (wadi's, waterberging, uitgegroeide bomen) als particulier groen (stimuleren terugdringen verhard oppervlak in tuinen, geveltuin). In Baarle-Nassau realiseren we locaties voor waterbuffering. Door vergroening van straten wordt een bijdrage geleverd aan verkoeling. Deze functies combineren we zo mogelijk met ander functies, zoals spelen in het groen en biodiversiteit.

Duurzaam inkopen

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte maakt de gemeente gebruik van een groot aantal diensten en materialen. Landelijk zijn diverse richtlijnen beschikbaar om dit duurzaam in te kopen. Aandachtsvelden waaraan bij de inkoop en uitvoering aandacht aan geschonken kan worden zijn:

- Duurzaam inkopen van plantmateriaal (genetische kwaliteit, gebruik bestrijdingsmiddelen en kunstmest), meubilair (gerecycled materiaal).
- Duurzaamheidsaspecten aannemers zoals uitstoot CO2 en in te zetten materieel.
- Omgang met afvalstoffen. Dit betreft zowel afval achtergelaten door gebruikers als reststromen van plantaardig materiaal. Maaisel kan bijvoorbeeld worden ingezet voor energiewinning. Biobased inkopen krijgt steeds meer aandacht.
- Sociaal aanbesteden van werkzaamheden door Social Return onderdeel te maken van de uitvraag.

- Elementen die niet passen en niet meer gebruikt worden op de huidige locatie hergebruiken op andere locaties in de gemeente.

5. Financiën

Om de ambities te realiseren zijn financiële middelen noodzakelijk. Dit hoofdstuk geeft inzicht in de huidige budgetten en vergelijkt dit met de benodigde budgetten om de ambities te realiseren.

In deze groenvisie zijn uiteenlopende voorstellen gedaan om de groenstructuur te verbeteren en toekomstbestendig openbaar groen te realiseren. Tevens is onderhoud noodzakelijk om dit te realiseren. Uiteraard zijn daarvoor financiële middelen noodzakelijk.

Groenbeheer

Vanaf 2018 vindt het groenbeheer plaats op basis van kwaliteitsniveaus. Dit vereist een aangepaste werkwijze. Doelstelling is het beeld van het openbaar groen te verbeteren, zodat het groen er netter uit ziet. Hieraan zijn meerkosten verbonden. De omvang daarvan is afhankelijk van gewenste beeld.

Het behouden van de huidige kwaliteit is scenario 1. In scenario 2 en 3 is het kwaliteitsniveau hoger.

Scenario	Kosten
1. Kwaliteitsniveau op basis van huidige werkwijze tussen B en C	€ 77.000,-
2. Kwaliteitsniveau B op basis van beeldgerichte werkwijze	€ 87.700,-
3. Kwaliteitsniveau A in centra, woon- en werkomgeving kwaliteitsniveau B	€ 91.500,-

Vervanging beplanting

De kwaliteit van het openbaar groen neemt door uiteenlopende oorzaken geleidelijk af. Planmatige vervanging is noodzakelijk om op lange termijn de groene uitstraling te behouden. Momenteel is hiervoor op jaarbasis € 25.000,- beschikbaar. Zowel een theoretische benadering op basis van areaal en levensverwachting als een recent uitgevoerde inspectie tonen aan dat dit onvoldoende is om de gewenste kwaliteit te realiseren. Hiervoor is op jaarbasis € 22.875,- extra nodig. Met een bedrag van € 47.875,- kunnen de komende vier jaar de noodzakelijke maatregelen worden uitgevoerd.

Versterken groenstructuur

In het hoofdstuk groenstructuur zijn diverse voorstellen gedaan om de groenstructuur te verbeteren. Deze zijn met name gerelateerd aan het versterken van de groen- en boomstructuur van de hoofdwegen, gekoppeld aan de herinrichtingen die hier onder

andere na de omlegging van de provinciale wegen plaats vinden. Met name het realiseren van geschikte groeiplaatsen voor bomen vereist een financiële inspanning. Omdat de groeiplaats vaak in verharding ligt en een duurzame groeiplaats gewenst is, zijn ondergrondse maatregelen nodig om dit mogelijk te maken. Voorgesteld wordt hier op projectbasis budget voor aan te vragen.

Indicatief zijn onderstaand bedragen opgenomen, bepaald aan de hand van de voorgestelde werkzaamheden in deze groenvisie. Hierbij is geen rekening gehouden met aspecten als kabels en leidingen en civieltechnische werkzaamheden. Nadere detaillering van het gehele profiel is noodzakelijk alvorens een volledig beeld van de financiën gegeven kan worden.

Straatnaam	kosten
Alphenseweg	€ 8.000,-
Oordeelsestraat	€ 27.500,-
Kapelstraat	€ 11.500,-
Chaamseweg - Hoogbraak (N639)	€ 55.500,-
Generaal Maczeklaan	€ 39.000,-

Veel handvatten voor bijvoorbeeld biodiversiteit en duurzaamheid kunnen ingezet worden in het regulier beheer en / of binnen voorgestelde ontwikkelingen. Hiervoor zijn geen separate middelen noodzakelijk.

